

MAROKKO

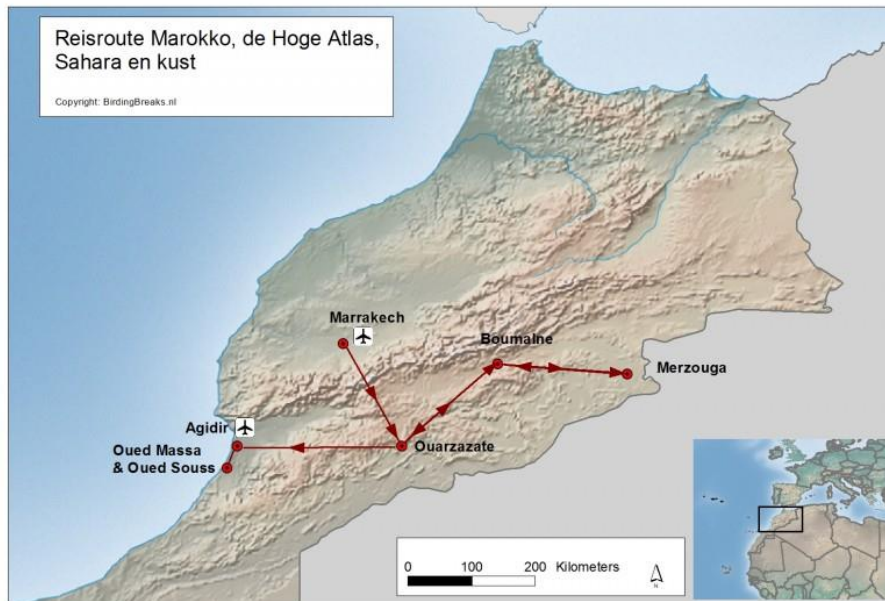
31 maart t/m 10 april 2015

Georganiseerd door:

www.BirdingBreaks.nl

de reisroute

Verslag van dag tot dag

Dag 1 – 31 maart   Amsterdam – Marrakech

's Ochtends zeer vroeg verzamelde de groep zich op Schiphol. Ondanks de vliegende storm waren alle 10 deelnemers op tijd aanwezig. Het vliegtuig vertrok op tijd: later hoorden we dat er na ons vertrek vluchten waren geannuleerd vanwege de storm.

Na aankomst in Marrakech de gebruikelijke plichtplegingen, terwijl in de aankomsthal de Huisgorzen zongen. Rond het vliegveld vlogen tientallen Vale Gierzwaluwen ons letterlijk om de oren.

Op het vliegveld wachtte onze chauffeur Hammou ons op: hij zou de hele reis bij ons blijven.

Vanaf het vliegveld was het een uurtje rijden naar ons eerste hotel in Ait Ourir. Onderweg werden al de eerste leuke soorten gespot, onder andere Zwarte Wouw, Alpengierzwaluw, Bijeneters en meerdere Mahgrebeksters.

In het hotel deden we eerst even kálm aan, we hadden een korte nacht en een lange reis gehad. De tuin bij het hotel was prachtig, met veel vogels, onder andere: constant babbelende Grauwe Bulbuuls, Europese Kanarie (een nest met jongen, mooi te zien in een olijfwilg), Atlasvink en Westelijke Vale Spotvogel.

Na de lunch gingen we er nog even met onze bus op uit, om de eerste soorten te pakken. De eerste leuke was een mannetje Westelijke Blonde Tapuit, één van de vele soorten tapuiten in Marokko.

Vanuit de bus zag ik een groenige specht overvliegen, dat kon niet anders dan een Levaillant's Specht zijn. En dat klopte: we zagen twee vogels nota bene op elektriciteitspalen zitten. De eerste specialiteit van Marokko was binnen!

Bij een veldje struinden we wat rond en vonden een mooi paartje Kleine Zwartkop; die zouden we nog veel vaker zien. In de verte zweefde een Slangenarend.

Een oud cederbos leverde nog een Levaillant's Specht op, plus Zwarte Mees, Mahgreboomkruiper, Atlasvink en Grote Bonte Specht. Op de terugweg naar het hotel stopten we voor een bel van 17 Dwergarenden!

Aan het eind van de dag konden we na het invullen van de eerste lijst nader kennismaken met elkaar, en van elkaar de hoop danwel de verwachting voor deze reis horen.

Dag 2 – 1 april   Oukaimeden, de bergen van de Hoge Atlas

De dag begon met een kwartiertje tellen van de vogels die we bij het hotel hoorden: Cetti's Zanger, Nachtegaal, Grauwe Buulbuul en Huisgors.

Vandaag hadden we de hele dag voor de bergsoorten. De rit vanuit het hotel naar de Hoge Atlas was op zich al een feestje: de bergrug lag prachtig in de zon, zeer uitnodigend! Leuke soorten onderweg waren: veel Kuifleeuwerikken, enkele Roodstuitwaluwen en Woestijklapeksters. Rijdend door de Ourika-vallei werd het landschap ook steeds mooier.

We reden al in de bergen toen we een stop maakten in een cederbos. Dit bos lag nog in de sneeuw. Hier zagen we de eerste Diadeemroodstaarten, die prachtig rood afstaken tegen het groen van het bos. Mooi was ook de Grote Lijster, we hoorden 'm zingen en konden 'm goed bekijken. Onze eerste Atlasarendbuizerd vloog over, plus twee Dwergarenden. Met een 'excuus voor de onderbreking' reden we even verderop Oukaimeden binnen.

We vonden daar een wintersportachtige sfeer: sneeuw en zon. Ook troffen we daar de andere groep van Birding Breaks, die vandaag hun laatste dag hadden. Een eerdere poging om hier te komen ging niet door vanwege sneeuw en aardverschuivingen (!). Zij hadden een Seebohms Tapuit in beeld toen wij aankwamen, we konden zó aanschuiven. Op onze beurt konden wij hen melden dat een groep Afrikaanse Berkvinken aanwezig was bij enkele stalletjes, zeker 15 exemplaren van deze bijzondere soort. Ook twee Atlasstrandleeuwerikken lieten zich daar fraai zien. Verderop buiten het dorp zagen we nog een Seebohms Tapuit, Zwarte Tapuit, meerdere Diadeemroodstaarten, zo'n acht Rotsmussen en Zwarte Roodstaart.

Afrikaanse Bergvink

Nadat we onze wenssoorten binnen hadden reden we terug naar de Ourikavallei om te lunchen. Na de lunch reden we verder die vallei in, verbaasden ons over de restaurantjes met tafels en stoelen letterlijk in het water van de rivier. Wat betreft vogels konden hier we Grote Gele Kwikstaart, Waterspreeuw en Mahgrebimpelmee op de lijst bijschrijven. We maakten nog een laatste stop in het agrarische gebied vóór Ait Ourir. Dat leverde twee Barbarijse Patrijzen, Grauwe Gorzen, Kuifleeuwerikken, Roodborsttapuiten en een Woestijnklapekster op.

De eerste hele vogeldag zat erop, en het was een goeie! 's Avonds werden we getraakteerd door een jarige Sjuud.

Dag 3 – 2 april   verplaatsen van Ait Ourir naar Boumalne.

De ochtendtelling bracht een verrassing: een overvliegende nachtzwaluw! Lastig te determineren: zou dit een Egyptische zijn geweest?

Deze dag ging een reisdag worden met enkele goede vogelstops. De eerste was een plek waar we kans zouden maken op Atlasgrasmus. Bij het uitstappen uit de bus werden twee Cirlgorzen gespot: het zouden de enigen van de reis worden. De Atlasgrasmus kregen we erg goed te zien, maar liefst twee mannetjes en een vrouwtje! Deze plek leverde voorts een Grijs Gors en een Zwarte Mees op. En onderweg zagen we meer: een Slangenarend gaf een mooie vliegshow. Bij een koffiestop, speciaal voor Hammou, zagen we de eerste van vele Roodkopklauwieren.

We gingen de Hoge Atlas over bij de Tschira-pas. Ik hoopte op roofvogels, maar dat viel helaas tegen. Vanuit de bergen gingen we de steenwoestijn in. Bijzonder: het landschap was bedekt met een groene waas. Na jaren van droogte was er dit voorjaar juist veel regen gevallen, en de woestijn

groeide en bloeide. Dat maakte het vogelen er overigens niet makkelijker op. We maakten een stop en zagen onze eerste Kortteenleeuwerikken en 4 Rosse Woestijnleeuwerikken. Her en der lagen Agames te zonnen: net als wij genoten deze grote hagedissen van het prachtige weer.

de steenwoestijn ten westen van Ouarzazate

In Ouarzazate werd geluncht. Vanaf het terras van het restaurant zagen we het meer al liggen waar we 's middags zouden gaan vogelen. Dit meer leverde een flink aantal nieuwe soorten op, onder andere een Vorkstaartplevier, meerdere Iberische Kwikstaarten, de eerste Marokkaanse Kwikstaart en Langsnavelkuifleeuwerikken. Op het meer zagen we een aantal Marmereenden, alweer een topsoort binnen! Ook konden we een flink aantal steltlopers bijschrijven: Strandplevier, Kleine Plevier, Groenpootruiter, Kemphaan, Steltkluut, Bosruiter en Kleine Strandloper.

Het hotel in Boumalne bleek een mooie kashba te zijn. Na het lijsten en het diner werd er door een groep Marokkanen op djembés gespeeld, erg mooi! Een aantal van ons mocht even meedoen.

Dag 4 – 3 april   Tagdilt Track en Gorges de Tohdra

We vertrokken al vroeg naar de steenwoestijn om de zogenaamde Tagdilt Track af te rijden, op zoek naar woestijnsoorten. De eerste stop leverde veel Kortteen- en enkele Theklaleeuwerikken op. Enkele Temminck's Strandleeuwerikken lieten zich van dichtbij bekijken: ze hadden zelfs jongen! Toch was het moeilijk vogelen: in de groene woestijn konden de vogels zich goed verstoppen.

We ontbeten langs de kant van het pad, en dat beviel uitstekend. Twee Sahelzandhoenders vlogen roepend over.

Na het ontbijt verplaatsten we ons naar de locatie waar we zouden zoeken naar de Westelijke Rouwtapuit, een lastige maar zeer gewilde soort. We waren bijna op de plek, toen Jan vanuit de bus een tapuit langs zag vliegen. Het bleek het vrouwtje van de Westelijke Rouwtapuit te zijn, en toen we de bus uitstapten zagen we dat ze druk doende was nestmateriaal te verzamelen. Ze verdween telkens in een gat in een rotswand. Even later verscheen ook het mannetje, ook deze liet zich prachtig bekijken. We zagen ze zelfs baltsen! Als extra verscheen een mannetje Woestijnvink: deze liet zich kort en op korte afstand bekijken. Het zou de enige van de hele trip zijn. Ook nieuw was een Woestijnleeuwerik. Als afsluiting hier slopen we als groep naar een grote agame toe, we konden 'm mooi fotograferen.

Via Tinherir reden we verder naar de Gorges de Tohdra, een kloof waar we kans hadden op Havikarend. We waren net gestopt toen Hammou een roofvogel spotte, hoog overvliegend: jawel, dat was er één! Helaas liet ie zich maar zeer kort zien. In de kloof vlogen voorts veel Vale- en gewone Gierzwaluwen.

Na een prima lunch in Thodra deden we een tweede poging in de koof, wat betreft de Havikarend zonder resultaat. Wel zagen we leuke vlinders: veel Resedawitjes, een Kleine Vuurvlinder en -leuk- een Groen Marmarwitje. Een Barbarijse Grondeekhoorn liep tussen de rotsen in de rivierbedding door.

We sloten de dag op een bijzondere plek af: de vuilnisbelt van Boumalne. Dat zou een goede plek zijn voor Diksnavelleeuwerik, mochten we die gemist hebben in de steenwoestijn. Jammer, maar ook hier konden we deze grote Leeuwerik niet vinden. Wel zagen we Woestijntapuit en Roodstuittapuit. Een flinke regenbui en harde wind dreef ons terug naar de bus en uiteindelijk naar de kasbah.

Dag 5 – 4 april   verplaatsen naar Merzouga, met stops bij Oued Dades en de steenwoestijn bij Goulmima

De dag begon in de Oued Dades, de groene vallei, vlak bij het hotel. Hier wilden we gaan zoeken naar trekvogels. Het weer was ook vandaag prachtig en het was heerlijk om door de boomgaarden te struinen. We hoorden een Wielewaal, veel Nachtegalen en Europese Kanaries en er vlogen 10 tallen Bijeneters en Boerenzwaluwen door de vallei. We genoten van het ontbijt, met uitzicht over de rivier. Een Hop kwam dichtbij in een boom zitten.

Na deze mooie start wilde we nog éven naar de vuilnisbelt, in een ultieme poging de Diksnavelleeuwerik te vinden: jammer, maar helaas...

Na flink doorrijden maakten we een stop in de steenwoestijn ten oosten van Goulmima. Daar was een locatie voor de Maquiszanger. We zagen Orpheusgrasmus, Grasmus en Brilgrasmus, maar helaas geen Maquiszanger.

We lunchten in een overvol restaurant in Touroug. Hammou en ik namen zelfs een deel van de bediening over. We konden het hebben, de sfeer in onze groep was prima!

In Rissani ontmoetten we Lahcen, de gids die anderhalve dag met ons mee zou gaan in de woestijn. We gingen gelijk door. De eerste specialiteit die Lahcen ons voorschotelde was een Woestijnsteenuil. Vroeger een ondersoort van de Steenuil, inmiddels een aparte soort. De vogel was mooi te zien op een rotswand.

Woestijnsteenuil

Woestijnhoehoe

De volgende soort was weer een uil: de Woestijnhoehoe. We moesten een eindje rijden door de woestijn, onze chauffeur deed dat overigens uitstekend. In een spleet in een hoge rotsformatie zochten we de Woestijnhoehoe, die eerst nog even onvindbaar was. Jan vond 'm terug, en iedereen kon vervolgens deze bijzondere soort goed bekijken.

De laatste soort voor vandaag was de Bruingele Babbelaar, ook hier wist Lahcen een plek voor. We kregen zo'n 10 exemplaren van deze sociale vogels te zien.

In Erfoud stapten we over van de bus in twee 4x4's. Het was erg passen en meten. Voor de rit naar de kasbah was dit weliswaar ok, maar voor de volgende dag in de woestijn zou dit onvoldoende zijn. 's Avonds hebben we geregeld dat er de volgende dag een derde 4x4 zou zijn.

Dag 6 – 5 april   een hele dag sahara

Om 8 uur vertrokken we vanuit de kasbah in een kleine 4x4-karavaan, om een volle dag in de Sahara te verblijven. Ons eerste doel was een soort die bij velen hoog op de verlanglijst stond: Woestijnmus! Onderweg naar de plek kwamen we twee keer een Grauwe Kiekendief tegen. Lahcen leidde ons naar de plek: een klein tentenkamp, waar de vogel in een lemen hutje zou broeden. En jawel, al snel liet een mannetje Woestijnmus zich prachtig zien, wát een gave soort! Dit was absoluut een van de

hoogtepunten in onze reis! Ook het vrouwtje kwam kort buiten het hutje. Op dezelfde plek zagen we ook nog onze eerste Baardgrasmus en Tijftjaf.

Een tweede paartje Woestijnmus broedde even verderop, in een losstaand boompje. Het vrouwtje daar was op de grond bezig met het verorberen van een rups van een pijlstaartvlinder. Terwijl we daar stonden kwamen drie kinderen naar ons toe, ze stalden wat handgemaakte spullen uit op de grond die ze als souvenirs verkochten.

We reden verder, en zouden naar de plek voor Afrikaanse Woestijngrasmus, toen Lahcen plotseling de chauffeur aangaf snel naar een andere plek te rijden. Hij had in de verte zandhoenders zien landen! Het bleken Sahelzandhoenders te zijn. Toen we ze in beeld kregen reden we langzaam naar ze toe. Uiteindelijk bleek het een groep van 13 exemplaren te zijn, we konden ze rustig en goed bekijken.

Volgende stop: Afrikaanse Woestijngrasmus. Die kregen we al snel in beeld. (vorig jaar hebben we deze nog in Nederland kunnen zien!) Het kleine vogeltje bewoog zich door de lage begroeiing en leit zich af en toe even mooi zien.

Volgende stop: Witbandleeuwerik. Rijdend naar die plek zagen we vanuit de auto's eerst nog een Renvogel, alweer een goede soort in the pocket! De Witbandleeuwerikken zagen we eerst vliegen. Toen we de tijd namen om rustig te zoeken zagen we meerdere vogels, die af en toe haast recht omhoog en dan weer naar beneden hun territorium afbakenden. Lahcen nam ons al wandelend mee, en liet ons een broedende Witbandleeuwerik zien: het nest zat verstopt in een laag struikje.

De ochtend werd afgesloten met nog zo'n bijzondere soort: Egyptische Nachtzwaluw. Daarvoor kregen we hulp van iemand, die dagelijks in de gaten hield waar een vogel in de vroege ochtend ging slapen. Deze man reed een eindje met ons mee en leidde ons naar een plek in de woestijn. Hoe hij die plek kon vinden?? Voor ons leek de hele woestijn er hetzelfde uit te zien... Maar: we stopten, liepen een klein stukje, en daar lag ie, onbeweeglijk en welhaast onzichtbaar: een Egyptische Nachtzwaluw. Zelfs bij goede uitleg was het lastig de vogel ook echt te zien. Maar het lukte uiteindelijk iedereen, waarna we met deze tweede gids mee mochten om in zijn huis thee te drinken. Op zich vond ik dat al een erg mooie ervaring, de mensen zijn erg gastvrij.

Woestijnmus

Egyptische Nachtzwaluw

De lunch gebruikten we in een pizzeria in Rissani: héérlijk en meer dan genoeg voor iedereen. Vanuit het restaurant hadden we een mooi uitzicht op het straatleven daar.

Op het middagprogramma stonden de twee grote valken en het meer van Merzouga. De eerste was een Lannervalk, die in de schaduw zat van een grote rots. We konden nu goed de kenmerken zien. Op dezelfde rots broedde een paartje Bruinnekraven, die daar voortdurend rondvlogen. We namen wat tijd om wat rond te lopen. Opvallend waren de fossielen, die overal in de rotsen zichtbaar waren. De Barbarijse Valk was de volgende. Ook die soort kregen we goed in beeld, zittend op een rots langs de weg.

Ons laatste doel voor deze dag was het meer van Merzouga. De laatste jaren was het meer praktisch droog geweest, maar door de regen van dit voorjaar was het nu juist vol. Bijzonder dat vogels dan toch weer deze plek weten te vinden.

Er waren behoorlijk veel vogels op en rond het meer. Opvallend waren de vele Steltkluten en Casarca's. Andere eenden waren Tafeleend en Marmereend. Veel steltlopers ook: alle drie kleine plevieren: Bontbek-, Kleine- en Strandplevier, plus veel Tureluurs, een groepje Kemphanen, enkele Kleine Strandlopers en 2 Wulpen.

Aan de overkant van het meer zagen we een roze streep: Flamingo's! Een overvliegende Visarend maakte dit mooie plaatje compleet.

Het was alweer de laatste avond in deze prachtige kasbah, aan de rand van de Sahara, met uitzicht op hoge zandduinen. Werkelijk een fantastische locatie! 's Avonds scheen de volle maan over de woestijn.

Dag 7 – 6 april   verplaatsen van Merzouga naar Ouarzazate

Ouarzazate kenden we al van de eerste dagen. Om weer terug te gaan naar deze plaats kozen we voor de voor ons nieuwe route langs de zuidkant van de Anti Atlas. Dat was een goede keuze, want landschappelijk was dit een zeer fraai gebied.

De rit leverde een voor de bus langsvliegende Diksnavelkleeuwerik op, waar ik blij mee was, omdat we die soort eerder hadden gemist. Onderweg maakten we twee stops. Een eerste in een zeer fraai berglandschap met verspreid staande acacia's. De Boompieper konden we hier als nieuwe soort bijschrijven. Een tweede stop bij Tazzarine was erg vogelrijk. We zagen en hoorden meerdere Hoppen, Baardgrasmussen, Witkruintapuiten, en een Bergfluit. Bijzonder waren in totaal drie Groene Bijeneters en een voortdurend zingende Saharaanse Vale Spotvogel.

De lunch gebruikten we in Nkob, waar we aten met een mooi uitzicht over een dal vol palmbomen.

's Middags was vooral: kilometers maken. Er waren wat stops voor fotomomenten, het berglandschap was erg mooi. Een overstekende Moorse Beekschildpad hebben we geholpen z'n weg naar het water te vinden.

Het hotel in Ouarzazate was vroeger een paleis, en zo voelde het ook. We zouden er maar één nachtje verblijven.

Dag 8 – 7 april   verplaatsen van Ouarzazate naar Taroudant

De dag begon met een tweede bezoek aan het meer van Ouarzazate. In het mooie ochtendlicht konden we een aantal nieuwe soorten op de lijst bijschrijven, waarvan 3 Roodkeelpiepers het meest bijzonder waren. Voorts Kluut, Rietzanger en Blauwe Reiger.

Ook vandaag was een reisdag, verder naar het westen, verder naar de kust. Bij een stop bij een rivier kregen we wat meer trekvogels te zien: veel Fitis, Tjiftjaf, Iberische Tjiftjaf, een enkele Bergfluit en Orpheusspotvogel, en Zwarte- en Gekraagde Roodstaart. Leuk om zo samen te zoeken en al die vogels op naam te brengen.

De lunch gebruikten we in Taliouine. In datzelfde dorp moesten we voor Barend van Gernerden van Vogelbescherming, die een jaar eerder deze reis had gemaakt, wat foto's van een gezin uit het dorp afleveren. Door mensen van het restaurant de foto's te laten zien hoorden we in welk huis ze woonden. We kwamen daar, onverwacht, maar werden zeer gastvrij binnengehaald. We kregen thee, en er werden amandels voor ons gepeld. Het was voor ons een bijzondere ervaring om daar te mogen zijn. Ook leuk: op de binnenplaats van het huis strompelde een gehandicapte Atlasarendbuizerd rond, die door kinderen was gevonden in de bergen en was meegenomen.

Die middag maakten we onderweg nog een stop bij de brug van Aoulouz, een goede plek voor roofvogels. We zagen een Dwergarend zitten, en een Slechtvalk vloog voorbij. In het water groepjes Moorse Beekschildpadden. Het was overigens geen straf om te rijden, het landschap was prachtig! Vóór Taroudant maakten we nog een stop voor twee Grijszandlopers, die we vanuit de bus hadden gespot. In Taroudant zelf zagen we Kleine Torenvalken rond een minaret vliegen. Ook in Taroudant zouden we één nacht blijven. Het werd een korte nacht na een laat diner.

Dag 9 – 8 april   naar de kust: Cap Rhir, Tamri en Tamzargoute.

Vanuit Taroudant reden we eerst naar Agadir, om daar Mohamed, onze gids voor de komende dagen op te pikken. Mohamed zou ons helpen de goede plekken aan de kust te vinden.

Vanuit Agadir reden we naar het noorden langs de kust. De eerste stop maakten we bij Cap Rhir, een mooi uitkijkpunt over zee, mét vuurtoren. We moesten een klein stukje lopen door ruig terrein om bij zee te komen. Onder het lopen zagen we Kneutjes en mooie Westelijke Blonde Tapuiten. De zee was kalm en daardoor was het wat betreft vogels rustig. Er vlogen meerdere Jan van Genten en Grote Sterns, plus een groep Zwarte Zee-eenden en een Marokkaanse Aalscholver. Hoogtepunt was een groep van 25 Kaalkopibissen, die aan kwam vliegen en landde in de begroeiing. We liepen voorzichtig naar ze toe, ze lieten zich goed bekijken. Eerst waren ze aan het poetsen, om even later al foeragerend door de begroeiing te gaan lopen. De Kaalkopibis wordt sterk bedreigd. Onze reis droeg bij aan de bescherming van deze soort, daarom was het voor de groep extra leuk om deze soort te zien.

de groep Kaalkopibissen aan de kust

De volgende stop maakten we bij Tamri, een mooi natuurgebied aan de monding van de gelijknamige rivier. Toen we aankwamen liep een Marokkaanse Kwikstaart vlak voor de bus voor ons uit: weliswaar eerder gezien, maar toch mooi! Overal zaten Kleine Zwartkoppen, met enkele zingende Westelijke Vale Spotvogels. In de riviermonding zat een groep meeuwen: voornamelijk Geelpootmeeuwen, maar wel met enkele Audouins Meeuwen, de eersten van de trip, en een erg fraaie meeuw! Wiek spotte nog een overvliegende Purperreiger.

We lunchten in het dorp Tamri, in een restaurant met een fraai uitzicht over een dal en de zee. Onder het eten zag ik tussen de talrijke meeuwen langs de kust twee roofvogels vliegen. Het bleken twee Havikarenden te zijn, die rustig richting noord cirkelden. Na de korte waarneming eerder in de Gorges de Tohdra was dit een mooie inhaler. Letterlijk in het restaurant liepen twee Huisgorzen van de vloer te eten.

's Middags reden we naar een oase in het binnenland: Tamzargoute. Hier zochten we trekvogels. Om in de oase te komen moesten we hoppend over stenen een rivier oversteken. In het water lagen vele Groene Kikkers. Twee Roodstuitzwaluwen kwamen telkens aan de grond om klei voor nestmateriaal. Prachtig was de Pasja die we zagen: Jochem slaagde er in deze grote vlinder mooi te platen. In de oase behoorlijk veel Zwartkop, Kleine Zwartkop, Cetti's Zanger en Nachtegaal. Leuk waren een Zomertortel en een Grauwe Vliegenvanger, overigens de enige vliegenvanger van de hele trip. De uitsmijter van de middag werd een Kameleon, die Carla op een muurtje vond. Ik kon deze hagedis oppakken om 'm goed aan iedereen te laten zien.

Dag 10 – 9 april   Oued Sous en Oued Massa

Onze laatste hele vogeldag wilden we beginnen met een kort bezoek aan de Oued Sous. Oued betekent rivier, en de Sous mondt uit in de stad Agadir.

Het was mistig en fris toen we daar aankwamen. Kijkend over de rivier stonden met onze rug naar één van de koninklijke paleizen in Agadir. Vanuit de paleistuin hoorden we Grielen roepen. Boven de rivier hingen Grote- en Lachsterns, een Visarend zat rustig boven op een hoogspanningsmast. Overal om ons heen riepen Graszangers, uiteindelijk kregen we er –eindelijk- een goed in beeld.

Oued Sous staat bekend als een goede plek voor steltlopers. Die stonden aan de overkant van de rivier, op redelijke afstand. We zagen o.a. een groepje Lepelaars, Bontbekplevieren, de eerste Bonte Strandlopers en een Zilverplevier.

's ochtends langs de Oued Sous

Ons volgende doel was de Oued Massa. Daar zouden we een wandeling langs het water van –ook hier- de lange riviermonding maken. Over een afstand van 6 kilometer deden we 3 en een half uur! Het was er mooi: heerlijk weer, veel bloemen, veel activiteit. In de struiken langs de rivier zat van alles: o.a. Baardgrasmus, Iberische Tjiftjaf, gewone Tjiftjaf en Roodborsttapuit. Eén van de doelsoorten hier was de Zwartkruintsjagra. Deze Afrikaanse soort kent hier z'n noordgrens. We hadden 'm al een paar keer gehoord, toen we er uiteindelijk twee kort maar goed zagen. Verrassend was de Westelijke Rosse Waaierstaart, die we zagen, fouragerend in een droge sloot.

Ook konden we weer een nieuwe steltloper noteren: tussen Zilverplevieren en Bonte Stranlopers vonden we één Krombekstrandloper.

Een rustplek voor meeuwen en sterns was letterlijk afgeladen: 100-en Geelpootmeeuwen en Kleine Mantelmeeuwen. Leuk waren de Dunbekmeeuwen en ook hier Audouins Meeuwen. Tussen de vele Grote Sterns vonden we één Reuzenster.

De lunch hadden we op advies van Mohamed van te voren besteld: kip met salade, heerlijk!

's Middags werden we naar een plek langs de Oued Massa gebracht, waar door de hoge waterstand de velden nu blank stonden. Dit bleek een waar vogelparadijs! Ik ontkom niet aan een opsomming: veel reigersoorten, in hoge aantallen: Blauwe-, Kleine Zilver-, Purper-, Koe- en Ralreigers. Meerdere Marmereenden en Zomertalingen, Bosruiters en Oeverlopers. We telden 40 Zwarte Ibissen! Volgens Mohamed zou deze plek binnens enkele dagen droogvallen, we hadden geluk hier nu te zijn.

De vogeldag werd afgesloten met een zoektocht naar de Vale Oeverzwaluw. De kleine zwaluw is in feite een endem in Marokko. We slaagden er in slechts 1 exemplaar te vinden, en dan ook nog kort en ver weg. Waarschijnlijk was de harde wind hier debet aan.

's Avonds zouden we in het hotel bezoek krijgen van een medewerker van Grepom, de Marokkaanse vogelbescherming, die ons uitleg zou geven over het beschermingsproject voor de Kaalkopibis.

Jammer genoeg liep deze afspraak mis: er was miscommunicatie geweest. We moesten het doen met de info uit de folders die we eerder hadden gekregen.

Dag 11 – 10 april laatste excursie, terugreis

Om 8 uur checkten we uit bij ons hotel, bags out! Omdat we pas 's avonds zouden vliegen hadden we nog tijd om te vogelen. In overleg met Mohamed hadden we besloten om nog een keer naar het gebied bij Oued Massa te gaan. Daar wilden we nog een keer gaan zoeken naar de Vale Oeverzwaluw, de waarneming van gister was onbevredigend. Eerst zouden naar een plek aan de kust gaan, om te zoeken naar Grielen.

De Grielen vonden we niet, er was in gebied erg veel activiteit van herders. Wel leuk was een Draaihals, die verstopt zat in een struikje. Een mooie toevoeging aan de lijst was een Kalandar, knap vanuit de bus gespot.

Bij een brug stopten we voor de Vale Oeverzwaluw. Wandelend langs het water zagen en hoorden we Rietzanger, Kleine Karekiet, Marmereenden, Purperreiger, en, uiteindelijk goed: Vale Oeverzwaluw! We zagen er in totaal 9 overvliegen, waarvan er 2 redelijk dichtbij kwamen. Leuk was ook dat we 2 IJsvogels zagen.

Daarmee eindigde onze vogelreis. Onder de koffie namen we de gelegenheid om te terug te kijken op deze reis. De reacties van de deelnemers waren positief: we hadden erg veel mooie vogels gezien, en de landschappen waren adembenemend geweest. De sfeer in de groep was prima geweest, het werd positief ervaren dat iedereen elkaar hielp om vogels te zien te krijgen.

Wat ook erg gewaardeerd werd was dat we naast het zoeken naar vogels ook konden genieten van bijvoorbeeld vlinders, reptielen en planten. De twee keer dat we bij Marokkanen thuis thee hebben gedronken waren zeer bijzonder geweest.

Het was ook een intensieve reis: veel kilometers en weinig echte rustmomenten.

De reis bracht ons door een aantal totaal verschillende delen van Marokko, van de bergen naar de steenwoestijn, van de Sahara naar de kust. Iedereen zou met mooie beelden van verschillende landschappen naar huis gaan, ook letterlijk, want er waren honderden foto's gemaakt, die we later zouden uitwisselen. Bijzonder ook dat we woestijn in bloei hadden mogen zien!

Voor mij als reisleader was het een zeer geslaagde reis: we hadden alle doelsoorten gezien, met als hoogtepunten de Westelijke Rouwtapuit, Seebohm's Tapuit, Afrikaanse Bergvink, Sahelzandhoen, Atlasgrasmus, Egyptische Nachtzwaluw, Woestijnoehoe en uiteraard de Woestijnmus. En dan is dit maar een beperkt rijtje, er was veel meer. De enige soorten die we echt gemist hadden waren de Maquiszanger en de Steenarend. En meest belangrijk: alles was goed verlopen en alle deelnemers waren meer dan tevreden.

Onze chauffeur had het prima gedaan: het was zijn eerste vogelgroep ooit, hij moest even in de gaten krijgen waar het bij zo'n groep om gaat. Toen dat kwartje was gevallen ging onze samenwerking juist heel goed. Met name de lokale gids in de sahara hielp ons een aantal vogels te vinden, wat zonder hem nooit zou zijn gelukt.

Na deze mooie afsluiting reden we terug naar Agadir, waar we onze laatste lunch hadden in een prima pizzeria. In Agadir hadden we daarna nog een uurtje 'vrij' om wat te struinen en souvenirs te kopen. Om 6 uur namen we op het vliegveld afscheid van Hammou en vulden we voor de laatste keer de soortenlijst in. Goodbye Marokko! Met een beetje vertraging landden we die zondagnacht veilig op Schiphol.

Lieuwe van Welie, mei 2015

de kashba in Boumalne

De meisjes in de woestijn in de woestijn met hun souvenirs

Barbarijse Grondeekhoorn

Kleine Monarch

langs de weg in de Hoge Atlas

de invalide Arendbuizerd

Westelijke Rouwtapuit

Uromastix nigriventis

straatbeeld in Rissani

zonsopgang